

Když převzala řízení resortu, musela se vyrovnávat s doznívajícími důsledky neuvážených rozhodnutí některých svých předchůdců a zároveň rozhýbat ministerstvo, které se v mnohém ocitlo ve stojatých vodách, k rychlejší reakci na nově vyvstalé situace a témata. Jak hodnotí své dosavadní kroky ministryně práce a sociálních věcí? Co nového připravuje resort pro nejbližší období?

Michaela Marksová

Platové rozdíly žen a mužů považují za obrovský problém naší společnosti

Jiří Chum

Jak byste shrnula své dosavadní působení ve funkci ministryně? Co se podařilo prosadit?

Za zásadní považuji postupné a pravidelné zvyšování penzí. Dvakrát se mi podařilo prosadit navýšení nad rámec automatické valorizace, jednou se to bohužel, kvůli koaličním partnerům nepodařilo. Každoročně důsledně navýšujeme minimální mzdu, od ledna dosáhne 11 tisíc korun měsíčně. Když jsem do vlády nastupovala, byla minimální mzda 8 500 korun. Držíme se zásady, že pracovat se musí vyplatit. Je potřeba, aby rozdíl mezi sociálními dávkami a minimální mzdou byl co největší. Důslednou kontrolou sociálních dávek, umožněnou díky přijetí zaměstnankyň na úřady práce zdevastované rozhodnutími někdejšího ministra Drábka jsme za dva roky ušetřili na dávkách 138 milionů korun a v intenzivních kontrolách hodláme pokračovat. Dalším mým cílem bylo podpořit pracující rodiče, které trápí zejména nedostatek míst ve školkách. Prosadili jsme zákon o dětských skupinách, dnes jich funguje již kolem 250 a mají místo pro téměř tři tisíce dětí. Dětské skupiny se zakládají ve veřejných i soukromých institucích. Po úspěchu dětských skupin jsme se pustili do projektu mikrojeslí, které si mohou zakládat obce za evropské peníze. Pomohli jsme prosadit garantované místo ve školkách pro čtyřleté děti, to bude platit od příštího roku a pro tříleté od roku 2018. Řadu opatření jsme přijali také pro zdravotně postižené. Od srpna jsme prosadili zvýšení příspěvku na péči o ně o deset procent. Bylo to první zvýšení příspěvku od roku 2007. Historicky poprvé jsme vyhlásili dotační titul pro asistenční psy. Zároveň jsme změnili a budeme měnit vnitřní předpisy tak, abychom co nejvíce ulehčili situaci těžce nemocných a postižených lidí žádajících o příspěvek na péči.

Jaké změny se ještě připravují?

Navrhli jsme možnost rychlejšího čerpání rodičovského příspěvku. Rodiče se budou moci podle aktuální situace a svých příjmů svobodně rozhodnout a vrátit se dříve do práce, aniž by přišli o peníze. Připravili jsme návrh otcovského poporodního volna, kdy tatínkové budou moci zůstat během prvních šesti týdnů po narození miminka až sedm dní s rodinou a čerpat

„Pracujeme také v rámci takzvané velké novelizace zákona o sociálních službách na rozvoji terénních sociálních služeb tak, jak je to běžné v Rakousku či v Německu...“

z nemocenského pojištění sedmdesát procent svého výdělku. Dále navrhujeme takzvané dlouhodobé ošetřovné. Cílem je poskytnout neformálním pečujícím, kteří jsou výdělečně činní, možnost pečovat o osobu blízkou, u které dojde k náhlému a závažnému zhoršení zdravotního stavu, a to v délce až tří měsíců. Připravili jsme rovněž novelu zákoníku práce, která lépe ochrání práva zaměstnanců včetně rodičů po rodičovské dovolené. Ve Sněmovně je také novela zákona o zaměstnanosti, která výrazně omezí podvodné agentury či zabrání podvodům se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením.

Nejen v souvislosti se zvyšujícím se vzděláním žen, ale také například s nárůstem neúplných rodin s dětmi – rodin se sólo rodiči – se dnes hodně mluví o sladování rodinného a profesního života. Co považujete v tomto ohledu za nejdůležitější kroky?

Zajistit dostupné a kvalitní služby péče o děti, a to i ty nejmenší. Dostatek předškolních zařízení, jako

jsou nejen školky, ale i dětské skupiny a mikrojesle, je předpokladem pro další opatření v oblasti sladování rodinného a profesního života, například v podobě podpory flexibilních forem práce, zapojování otců do péče nebo zvýšené finanční podpory rodin. Dostatek dostupných kvalitních služeb péče a vzdělávání umožňuje rodičům i zaměstnavatelům plánovat návrat na trh práce po rodičovské dovolené, má pozitivní vliv na zaměstnanost žen, na porodnost a také na státní rozpočet. Dlouhodobě se zabýváme situací neúplných rodin, kterým není hrazeno soudem stanovené výživné. Snažíme se nalézt co nejvhodnější řešení, například formou vyplacení zálohovaného výživného. Problém zřejmě spočívá již ve fázi samotného způsobu stanovování výživovací povinnosti a následném způsobu jejího vymáhání. Na řešení spolupracujeme s ostatními resorty, jichž se tato problematika dotýká. Důležité je i pracovat s dětmi ze sociálně znevýhodněných rodin.

Vedle služeb péče o děti se nabízí i otázka otcovské péče. Návrh otcovské poporodní péče vzbudil kladné ohlasy. Přibývá také otců, kteří zůstávají doma s dětmi, i když jde zatím stále spíše o výjimky nežli o rozšířený trend. Myslíte si, že se v dohledné době dočkáme toho, že otec na rodičovské dovolené nebude raritou jako nyní?

Myslím, že tímto opatřením jsme se trefili do požadavků a preferencí současných a budoucích otců, kteří projevují stále vyšší zájem trávit čas s rodinou a dětmi. Předpokládám, že tato tendence bude postupně narůstat, jak rychle, závisí také na tom, jaké podmínky jim dokážeme vytvořit.

Dlouhodobě se věnujete otázce takzvaného gender pay gap, tedy rozdílného odměňování mužů a žen. Lze sledovat

FOTO: MPSV z.s.

určitý pozitivní posun ve smyslu snižování rozdílu v odměňování? Co tomu posunu může napomoci?

Platové rozdíly žen a mužů považuji za obrovský problém naší společnosti a za zásadní téma. Rozdíl mezi průměrným platem ženy a muže je šest a půl tisíce korun měsíčně, což je téměř 78 tisíc korun ročně. Tyto peníze pak v rozpočtech rodin chybí, nerovné odměňování rovněž plýtvá lidským potenciálem. Vzhledem k tomu, že platové rozdíly mezi ženami a muži jsou v České republice jedny z nejvyšších v Evropské unii, připravili jsme na Ministerstvu práce a sociálních věcí pětiletý projekt s názvem 22 % k rovnosti. Chceme eliminovat příčiny platových rozdílů žen a mužů a v tomto smyslu zapojit všechny aktéry, včetně zaměstnavatelských organizací na jedné straně a Státního úřadu inspekce práce, Ministerstva práce a sociálních věcí a úřadů práce na straně druhé. Půjde v něm především o osvětu, vytvoření platové kalkulačky, kde si každá žena a každý muž budou moci vypočítat obvyklý plat podle svého vzdělání,

Mgr. Michaela Marksová (* 1969)

absolvovala Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy. Působila jako redaktorka časopisu Harper's Bazar či v obecně prospěšné společnosti Gender studies. Do roku 2006 byla ředitelkou odboru rodinné politiky na Ministerstvu práce a sociálních věcí, od roku 2006 je zastupitelkou městské části Praha 2, mezi lety 2010 a 2012 tam vykonávala funkci místostarostky. V letech 2009 a 2010 byla ředitelkou Odboru rovných příležitostí na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. Dva roky učila v Jedličkově ústavu a školách. Od ledna 2014 je ministryní práce a sociálních věcí.

pracovní zkušenosti a regionu. Zároveň připravíme metodiku platového vyjednávání a převedeme do českých podmínek švýcarský software, díky kterému si firmy budou moci jednoduše otestovat, zda své zaměstnance platově nediskriminují.

V poslední době se setkáváme s pojmem sendvičová generace. Máte v rámci politiky pozitivního stárnutí připravena nějaká opatření, která by tuto problematiku pomohla řešit?

Ano, zavedením dlouhodobého ošetřovacího, které pomůže neformálně pečujícím osobám. Podle našich zjištění jsou pečující osoby ve většině případů ženy, které se často starají jak

o své děti, tak o své stárnoucí rodiče nebo nemocné partnery. Opatření by mělo pečující osobu, která je výdělečně činná, zabezpečit příjmem a zároveň ji uvolnit ze zaměstnání v situaci, kdy dojde u někoho z okruhu blízké rodiny k náhlému a závažnému zhoršení zdravotního stavu. Toto opatření je v současnosti v meziresortním připomínkovém řízení. Pracujeme také v rámci takzvané velké novelizace zákona o sociálních službách na rozvoji terénních sociálních služeb tak, jak je to běžné v Rakousku či v Německu, a usilujeme o legislativní úpravu možnosti kombinovat sociální a zdravotní služby, a to poskytované i přímo v rodině v rámci domácí péče. ■